

Parasiter hos gris

Utomhusproduktion

Per Wallgren

Enheten för djurhälsa och antibiotikafrågor

Statens Veterinärmedicinska Anstalt

751 89 Uppsala

Att tänka på ...

- Initial status på djuren
- Betesrotation
- Bekämpningsstrategi om genomslag
- Mikroklimat
- Temperatur

Utvärtes parasiter

- Skabb
- ***Sarcoptes scabiei***
- *0,5 mm*
- *Permanent parasit i huden*
- *Ägg larver, nymfer och aduler lever under hudens yta*

Utvärtes parasiter

- Skabb
- *Honan lever cirka en månad*
- *Lägger 1-2 ägg om dagen*
- *Äggen kläcks efter ca 5 dagar*
- *Larver, blir till nymfer och aduler i gångarna i huden*
- *Utvecklingen till adult ca 10-15 dagar*

Utvärtes parasiter

- Skabb
- *Predilektionsställen är veka hudpartier*
- Öron
- *Ljumskar*
- *Smittar från djur till djur*
- *Förekommer ibland grisar i ekologisk produktion*

Utvärtes parasiter

- Diagnos
- Skrapprov eller serologi (Antikroppar)
- Skabb förekommer ibland grisar i ekologisk produktion
- Prevalensen seropositiva djur i 6 besättningar varierade mellan 4 och 100%
(Kugelberg et al., 2001, Beskow et al., 2003)

Utvärtes parasiter

- Sarcoptes är känslig för avermectiner
- *Överlever ej utanför värdjuret*

- *Hur agera i ekologisk produktion?*
- *A&O är att börja med skabbfria grisar*

- *Om en besättning blir infekterad??*

Utvärtes parasiter

- Löss
- ***Haematopinus suis***
- 6 mm

- Värdspecifik
kan leva 2-3 dagar utanför grisen

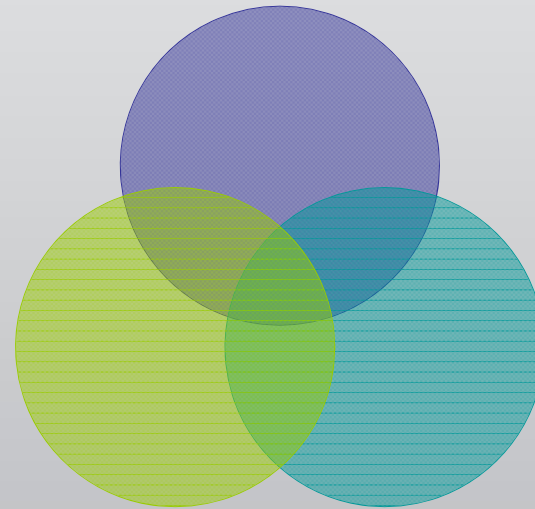

Utvärtes parasiter

- Löss
- Honan lägger 3-4 ägg om dagen
- i ca 25 dagar
- Gnetterna 1-2 mm, fästs på hår
- kläcks efter 12-20 dagar
- Blodsugande nymfer blir vuxna inom 23-30 dagar. Veka hudpartier

Utvärtes parasiter

- Flugor
  - Fästingar
  - Andra
-
- Kan fungera som vektorer
  - Klimatförändringar
Risk gör nya vektorer

Invärtes parasiter

- ***Trichinella spiralis***
- Vuxna parasiter i tunntarmen
- Larver i blod och muskler
Väl syrsatta muskler, diafragma, kind
- Alla djur kan drabbas
- Zoonos, livsmedelshygien

Invärtes parasiter

- ***Echinococcus granulosa***
- Dvärgbandmask
- Hund- och rävparasit

- Andra djurslag inklusive människa mellanvärd
Drabbar levern, cystlika formationer

- Zoonos, livsmedelshygien

Invärtes parasiter

- ***Metastrongylus*** spp   Lungmask
- Infektiösa ägg äts
De passerar hjärtat på väg till lungorna
- Den adulta masken lever i luftvägarna
ffa i diafragmaloberna
- Ägg hostas upp och sväljs
- urskiljs med avföringen

Invärtes parasiter

- Lungmaskar har daggmask som mellanvärd
- Predisponerar för luftvägsinfektioner i samverkan med ffa bakteriella infektioner
- *"Försvann vid installningen – Finns de kvar?"*

Invärtes parasiter

- ***Hyostrongylus rubidus*** Magmask
- Kan orsaka diarré, ffa vid blandinfektioner
- *Äggen liknar Oesphagostemum = dif diagnos*
- *Minskat i spridning sedan installning
– finns de kvar ?*

Invärtes parasiter

- ***Ascaris suum*** spolmask
- Adulta maskar lever i tunntarmen
- Kan leva upp till ett år
  - honor 25-40 cm (?)
  - hanar 15-25 cm
- Honan lägger upp till 200.000 ägg per dag

Invärtes parasiter

- ***Ascaris suum*** spolmask
- Infektiösa ägg kläcks snabbt i tunntarmen
- inom 2 timmar ses angrepp på tunntarmen på väg mot levern
- Larven når lungorna via blodet 10-11 dpi
- Bryter genom alveolerna, hostas upp, sväljs
- Blir adult i tarmen, 30-60 dpi

Invärtes parasiter

- ***Ascaris suum*** spolmask
- Resistenta ägg
Påvisade efter 13 år (Wallgren & Vallgård 2011)
- Leverskador (*White spots*)
- Predisponerar för lunginfektioner

Invärtes parasiter

- ***Oesphagostemum* SPP** Knutmask
- Grov- och blindtarmsparasit
- ***O dentatum*** ubiquitär "*Den vuxna grisens parasit*"
- 10-20 mm stor
- Saknar mellanvärd
- Äggen liknar *Hyostromgulus* = dif diagnos

Invärtes parasiter

- ***Oesphagostemum* SPP**   Knutmask
- Ofta subklinisk, men kan ge lindrig diarré
- Kan potentiella andra infektioner
- kraftigare intestinala problem

Invärtes parasiter

- ***Trichuris suis***   Piskmask
- Grov- och blindtarmsparasit
- Saknar mellanvärd
- Hanar 3-4 cm, honor 6-8 cm
- Äggen mycket motståndskraftiga
- Resistent mot ivermectin

Invärtes parasiter

- ***Trichuris suis***   Piskmask
- Äggen kläcks i tunntarmen
- Larven angriper slemhinnan i grovtarmen
- Resten av utvecklingen sker där 40-45 dgr
- Adulter lever 4-5 månader

Invärtes parasiter

- ***Trichuris suis***   Piskmask
- Larven skadar slemhinnan i grovtarmen
- Begränsat patogen (???)
- Kan predisponera för andra sjukdomar
exempelvis dysenteri

Att tänka på ...

- Initial status på djuren
- Betesrotation
- Bekämpningsstrategi om genomslag
- Mikroklimat
- Temperatur